



Europees Waarnemingscentrum
voor drugs en drugsverslaving

 **EUROPOL**



Kernpunten uit het rapport over de drugsmarkten in de EU

voor beleid en praktijk

2019

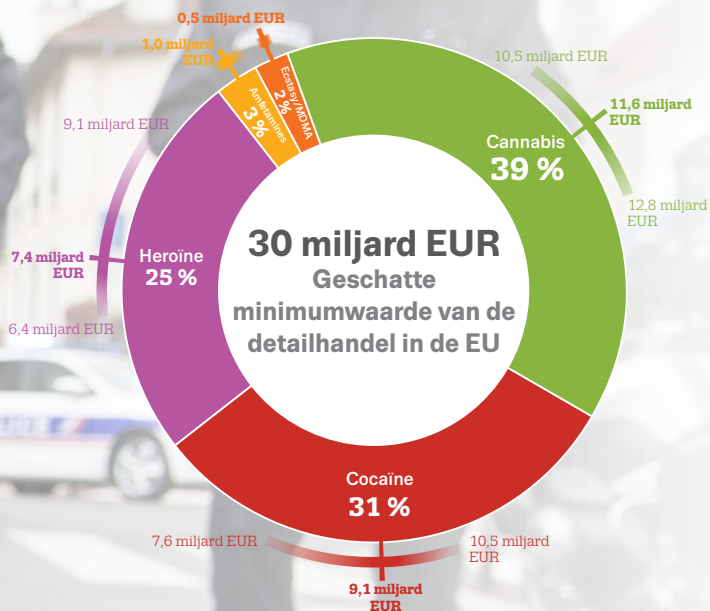


Belangrijkste punten

De illegale drugsmarkt vormt een toenemende bedreiging voor de gezondheid en veiligheid van Europese burgers over de grenzen heen. Niet alleen zijn drugs een lucratieve handel die een belangrijke bron van inkomsten vormt voor criminele organisaties, de drugsmarkt ontwikkelt zich zo dynamisch dat zij een blijvende uitdaging vormen voor de bestaande beleidsmodellen.

Uit de meest recente gegevens over de Europese drugsmarkt blijkt dat:

- ▶ **innovatie op het gebied van drugsproductie** en -handel heeft geleid tot een **grotere beschikbaarheid** van zowel natuurlijke als synthetische drugs in de hele EU;
- ▶ de consument nu toegang heeft tot een **grotere verscheidenheid aan zuivere en sterke producten die niet alleen toegankelijker zijn**, maar ook goedkoper zijn dan ooit tevoren;
- ▶ Europa nu een belangrijke **producent** is van cannabis en synthetische drugs bestemd voor de EU-markt, en ook een wereldwijde **leverancier** van MDMA;
- ▶ de drugsmarkt in toenemende mate **wereldwijd verbonden is en digitaal**, waarbij de consument steeds makkelijker toegang kan krijgen tot drugs via het internet en het "darknet" en socialemediatoepassingen;
- ▶ **drugsproductie binnen Europa**, gecombineerd met **veranderende bedrijfsmodellen** van criminele organisaties, tot toenemende concurrentie leiden en ook tot **meer geweld en corruptie** in Europa.

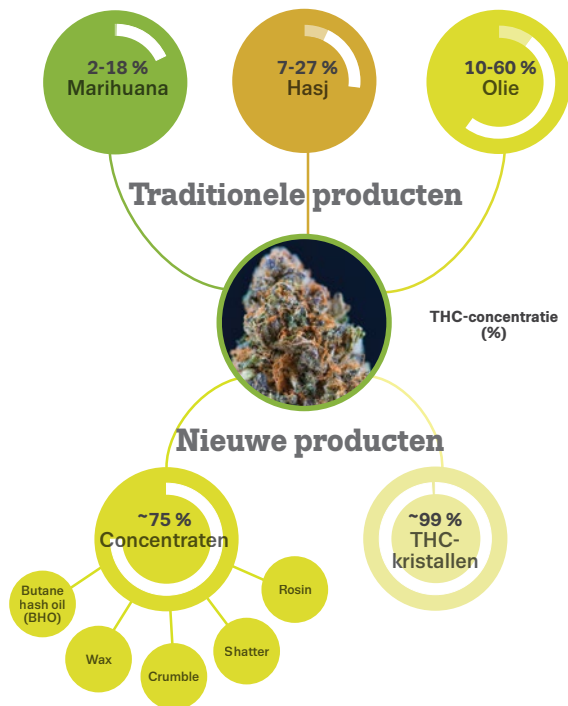


Een kernboodschap van dit rapport is dat het beleid de verstrekende schadelijke gevolgen van de drugsmarkt voor de samenleving moet erkennen en daarop moet reageren. De kosten voor de volksgezondheid worden weerspiegeld in het aantal drugsgerelateerde sterfgevallen en het aantal mensen dat zich wil laten behandelen. Het is echter ook belangrijk te erkennen hoe de ontwikkelingen op de drugsmarkt leiden tot de groei van georganiseerde misdaad en andere vormen van criminaliteit, de toename van geweld en corruptie, de uitbuiting van kwetsbare personen en de schade voor het milieu.

Mondialisering en ontwikkelingen op het gebied van informatietechnologie creëren nieuwe mogelijkheden voor criminele organisaties, waardoor nieuwe uitdagingen op het gebied van regelgeving en wetshandhaving

zich opdringen. De snelle groei van de internationale handel, vooral in containers en via snelle postzendingen, creëert nieuwe mogelijkheden voor drugstrafikanten aangezien grote hoeveelheden goederen snel over grenzen kunnen worden vervoerd, vaak met minimale menselijke tussenkomst. Tegelijkertijd stimuleren digitalisering en het gebruik van "encrypted websites" de innovatie op de drugsmarkt, waardoor nieuwe klanten makkelijker bereikt worden, nieuwe samenwerkingsverbanden kunnen worden gevormd en de risico's van detectie door ordediensten kunnen worden beperkt. Dit creëert kansen voor criminele organisaties die actief zijn op de drugsmarkt, en bevordert de snelle ontwikkeling van nieuwe methodes en bedrijfsmodellen die momenteel niet voldoende kunnen worden aangepakt door het huidige beleid en de bestaande regelgeving en wetshandhaving.

Cannabis

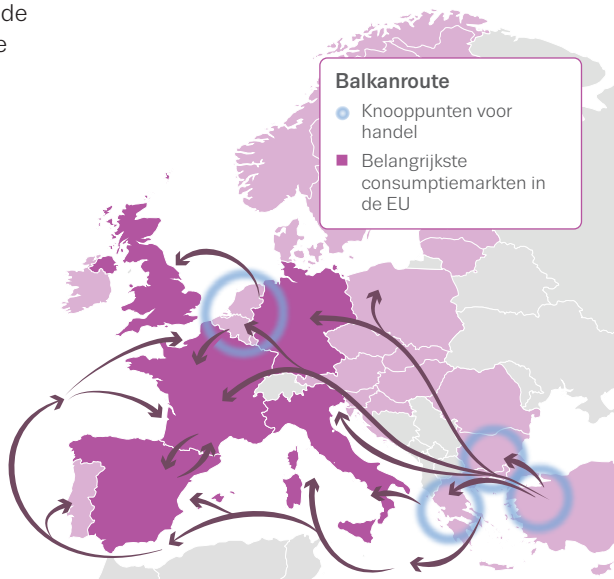


- Cannabis vormt de grootste detailhandel voor drugs in Europa.
- Marihuana en hasj, beide nu met een krachtigere werking, domineren de Europese cannabismarkt, maar er verschijnen ook andere producten, waardoor de complexiteit van de markt toeneemt.
- Nederland en Spanje blijven de belangrijkste knooppunten voor cannabishandel binnen de EU.
- Marihuana wordt intensief geproduceerd binnen de EU en is een belangrijke bron van inkomsten voor de criminele economie.
- Hasj komt de EU voornamelijk binnen vanuit Marokko via Spanje. Libië is echter opgekomen als een belangrijk doorvoerpunt, naast de verspreiding van trafieken in het hele Middellandse Zeegebied.
- De betrokkenheid van criminele organisaties in de cannabismarkt in de EU lijkt te zijn gediversifieerd, waarbij toenemende concurrentie leidt tot meer geweld tussen de organisaties.



Heroïne en andere opioïden

- Heroïne is verantwoordelijk voor een groot deel van de drugsgerelateerde sterfgevallen in de EU.
- De markt voor opioïden wordt steeds meer divers en complexer, waarbij vooral de krachtige synthetische opioïden een grote uitdaging vormen.
- Grote zendingen heroïne worden nog steeds onderschept in de EU en de potentiële dreiging van een grotere beschikbaarheid op wereldschaal moet worden gemonitord.
- De Balkanroute blijft belangrijk voor zowel de heroïnehandel naar de EU als de aanvoer van de precursor acetic anhydride (AA), die van de EU naar heroïne-producerende gebieden wordt vervoerd.
- De heroïnehandel op de Zuidelijke route lijkt te zijn toegenomen, in het bijzonder via het Suezkanaal, waarbij gebruik wordt gemaakt van multimodale vervoersnetwerken voor verder vervoer naar Europa.
- Criminele organisaties passen hun praktijken aan en er wordt overlapping vastgesteld tussen de criminele organisaties die betrokken zijn bij de heroïnehandel en deze die betrokken zijn bij de handel in andere illegale goederen.
- Er zijn signalen dat de productie van opioïden zich verspreidt naar nieuwe landen, waaronder enkele in de EU.

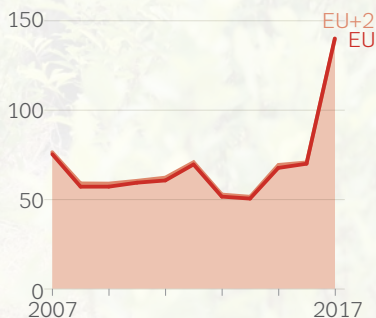


Cocaine

- De cocaïnemarkt is de grootste markt voor stimulerende middelen in de EU. Het gebruik blijft geconcentreerd in het westen en zuiden van Europa, maar lijkt elders toe te nemen.
- De productie van cocaïne in de drie producerende landen steeg in 2017 tot recordhoogte, terwijl de productieprocessen ook efficiënter lijken te worden.
- In 2017 werd in Europa een recordhoeveelheid cocaïne onderschept. Door het gebruik van containers voor smokkeldoeleinden worden nu vaker grote inbeslagnames van cocaïne in havens waargenomen; bovendien is de cocaïne van hoge zuiverheid.

- Colombiaanse en Italiaanse criminele organisaties spelen nog steeds een prominente rol in de cocaïnehandel, maar ook andere worden belangrijker. Europese criminele organisaties vestigen zich in Latijns-Amerika, wat de concurrentie en conflict tussen groepen kan aanwakkeren, en het geweld en de corruptie in de EU doen toenemen.
- De belangrijkste toegangspunten en distributiecentra voor cocaïne in de EU zijn nog altijd België, Nederland en Spanje.
- Digitale technologieën — inclusief het darknet en het open internet, sociale media en mobiele-telefoonapps — worden steeds vaker gebruikt om cocaïne te verkopen aan de consument.
- De globale markt voor cocaïne lijkt ook te groeien en de EU lijkt in toenemende mate te worden gebruikt als doorvoer gebied voor cocaïne die voor elders bestemd is.

Onderschepte hoeveelheid (ton)

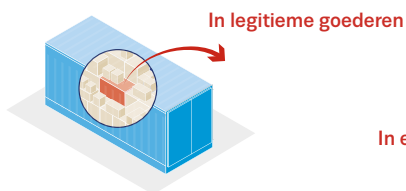
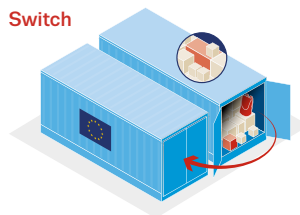
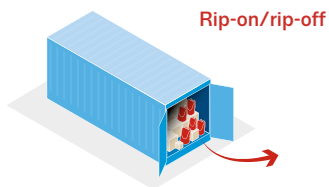


EU+2: EU-lidstaten, Noorwegen en Turkije.

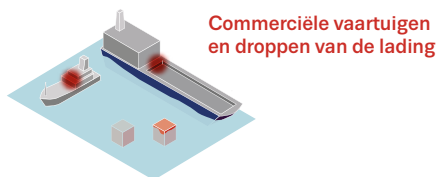
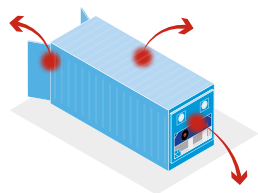
Geïndexeerde trend: zuiverheid



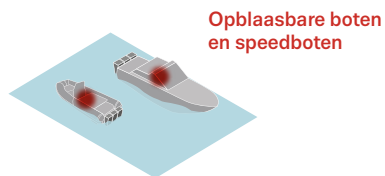
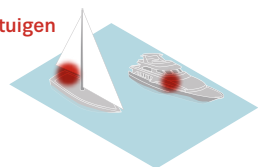
Drugsmokkel over zee: diversificatie van werkwijzen



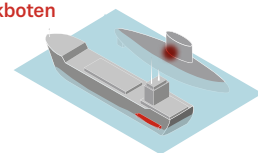
In een containerstructuur



Pleziervaartuigen



Onderwaterbevestiging en semi-duikboten



EU-drugsmarkten — e

Bevorderende en faciliterende factoren →

INITIATIEVEN



STRUCTUREN



STRATEGIEËN

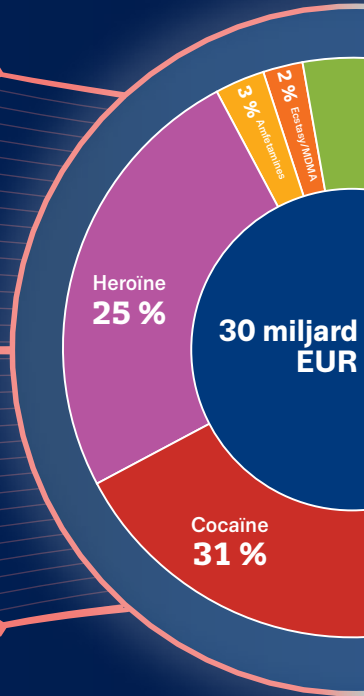
KADERS



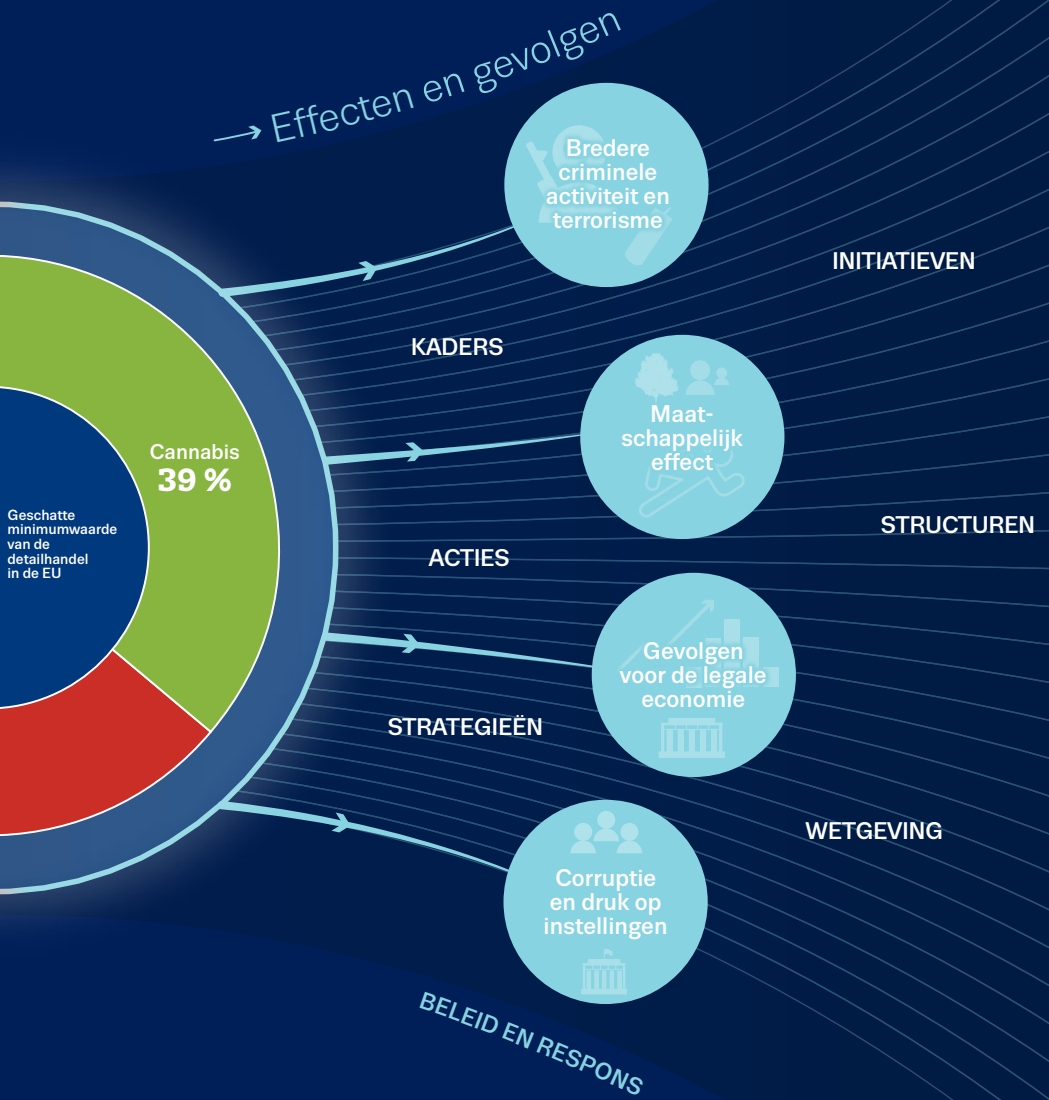
ACTIES

WETGEVING

BELEID EN RESPONS



en systeemperspectief



Synthetische drugs

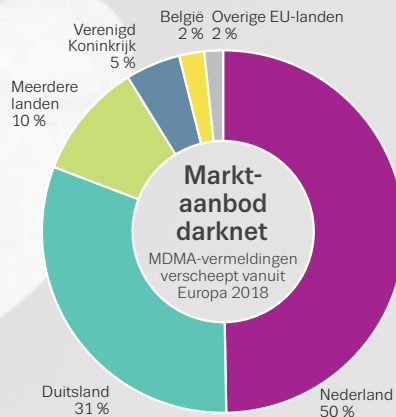
- Naar schatting werden in 2017 in Europa tussen 51 en 81 ton amfetamines en tussen 50 en 70 miljoen ecstasytabletten geproduceerd.
- De EU speelt ook een sleutelrol bij de wereldwijde productie en levering van MDMA en in mindere mate amfetamine en methamfetamine.
- Synthetische drugs worden in de EU vervaardigd uit precursoren die hoofdzakelijk lokaal worden geproduceerd uit alternatieve chemische stoffen afkomstig van buiten de EU. Dit heeft kosten verlaagd, de winst voor criminele organisaties verhoogd en de schade die gepaard gaat met het dumpen van productieafval verergerd.
- De grootschalige productie van MDMA en amfetamine is geconcentreerd in Nederland en in mindere mate in België.



- De productie van methamfetamine, die meestal kleinschalig is, vindt vooral plaats in en rond Tsjechië, maar de ontmantelde productielocaties in Nederland en België geven aanleiding tot bezorgdheid dat Europa als wereldwijde leverancier een prominere rol zal innemen.
- De Nederlandse criminele organisaties die met criminelen van Turkse afkomst samenwerken, zijn betrokken bij de levering van synthetische drugs aan Turkije, terwijl heroïne in omgekeerde richting wordt gesmokkeld.
- De darknet-markten vergemakkelijken de toegang tot synthetische drugs zoals MDMA, in partijen van duizenden tabletten die kunnen worden herverpakt en doorverkocht.
- Het MDMA-gehalte van ecstasycapsules in de EU is de afgelopen jaren drastisch gestegen.



Foto: © Belgische Federale Politie

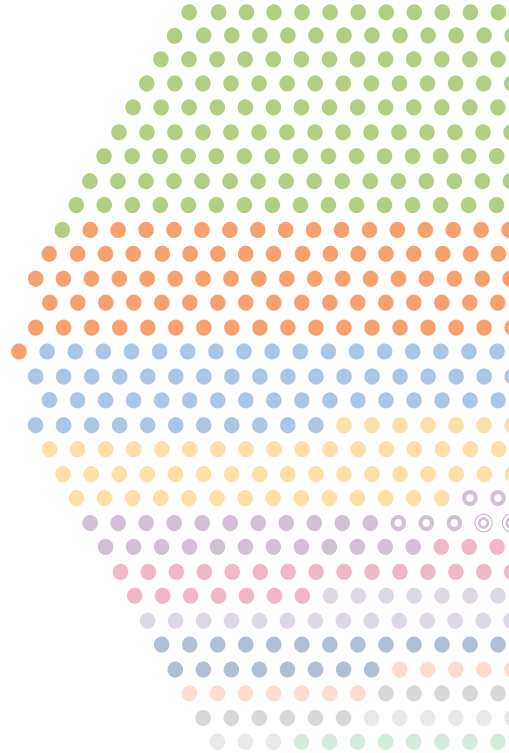


Nieuwe psychoact

- Elk jaar worden ongeveer 50 nieuwe stoffen aan het EU Early Warning System gemeld, waardoor er meer dan 730 actief gemonitord worden.
- De belangrijkste landen van herkomst zijn China en, in mindere mate, India. Een klein aantal illegale laboratoria werd echter ontdekt in EU-landen zoals Nederland en Polen.
- Het beleid inzake NPS lijkt enige invloed te hebben, met name het beleid dat gericht is op het terugdringen van de open handel in de EU en de maatregelen die in de landen van oorsprong, zoals China, zijn genomen.
- De wisselwerking tussen de NPS-markt en de markt voor gevestigde gecontroleerde geneesmiddelen is sterker geworden. Er bestaan ook overlappingen met de markt voor namaakmedicijnen.

Stoffen die sinds 1997 aan het EU Early Warning System

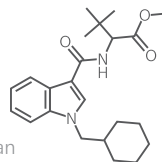
731 NPS



Synthetische cannabinoïden — MDMB-CHMICA

Voor het eerst ontdekt: september 2014, Hongarije

MDMB-CHMICA wordt meestal verkocht als een "legale" vervanger van cannabis. Wegens de krachtige werking en de manier waarop de "legale drugs" worden geproduceerd, lopen gebruikers het risico van zware vergiftiging.

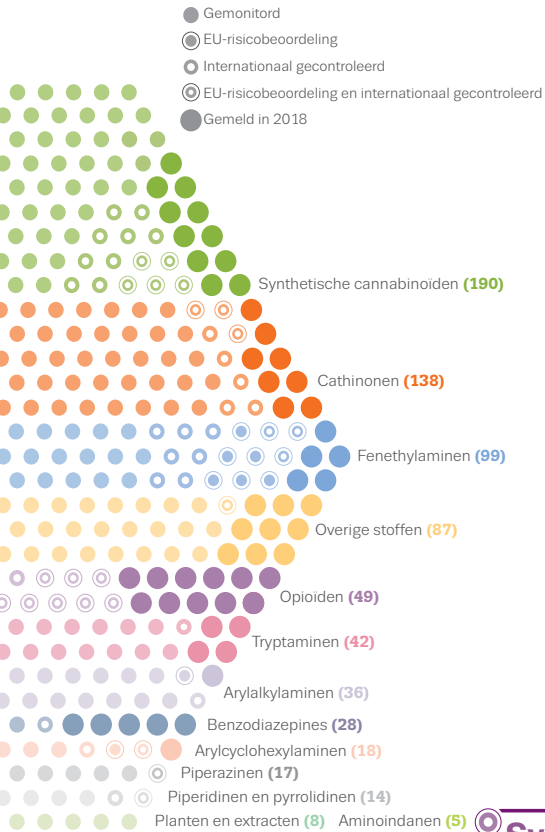


29 sterfgevallen in 6 landen

Risicobeoordeling: juli 2016
Europees gecontroleerd: februari 2017
Internationaal gecontroleerd: 2017

Nieuwe stoffen (NPS)

Monitoring System werden gemeld



- De problemen die kunnen worden toegeschreven aan synthetische cannabinoïden lijken toe te nemen: hun relatief lage kost, gemakkelijke beschikbaarheid en krachtige werking zijn factoren die toegenomen gebruik onder gemarginaliseerde groepen, waaronder daklozen en gevangenispopulaties, beïnvloeden.

- Niet-gecontroleerde synthetische opioïden vormen groeiende redenen tot bezorgdheid, met een snelle toename van het aantal fentanylderivaten, stoffen die in verband worden gebracht met dodelijke vergiftiging.

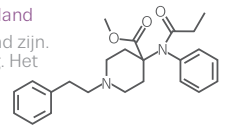
- NPS-benzodiazepines zijn in sommige landen op de illegale drugmarkten verschenen en worden in verband gebracht met een toename van het aantal overdoses.



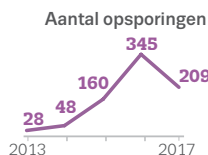
Synthetische opioïden — carfentaniol

Voor het eerst ontdekt: februari 2013, Letland

Een van de krachtigste opioïden die bekend zijn. Bij een overdosis stopt het de ademhaling. Het wordt gebruikt als geneesmiddel in de diergeneeskunde voor de verdoving van grote dieren.



61 sterfgevallen in 8 landen



50 % van de gevallen werd ontdekt in mengsels met heroïne-/fentanyl-derivaten.

Risicobeoordeling: november 2017
Internationaal gecontroleerd: 2018

Kernthema's en implicaties voor actie

Aangezien de EU-drugsmarkt in toenemende mate complex en dynamisch is, moeten het beleid en de respons van de EU in gelijke mate flexibel, adaptief en geïntegreerd zijn om de huidige en toekomstige uitdagingen doeltreffend aan te pakken. Dit vereist dat maatregelen op een groot aantal beleidsterreinen op zowel EU- als lidstaatniveau worden geformuleerd en stroken met het streven van Europa naar een evenwichtige en empirisch onderbouwde aanpak om de uitdagingen op dit gebied aan te gaan. Naast de operationele activiteiten is het van belang dat er ten volle gebruik wordt gemaakt van de beschikbare beleidsinstrumenten. In het rapport komen de belangrijkste actiegebieden aan bod.

- ▶ Het aanpakken van de criminele organisaties op hoog niveau die actief zijn op de mondiale drugsmarkten om hun veranderende bedrijfsmodellen en toenemende vermogen om nieuwe opportuniteiten te verzilveren, vereist voortdurende investeringen ter versterking van het financiële onderzoek, de informatie-uitwisseling, de analyse en de samenwerkingsactiviteiten op operationeel, strategisch en beleidsniveau.
- ▶ Het terugdringen van de kwetsbaarheden aan de buitengrenzen vereist verdere investeringen op het gebied van risicoanalyse en -profilering, het delen van inlichtingen en de toepassing van bevestigde methoden. Doeltreffende samenwerking binnen en over de grenzen is van cruciaal belang voor succes.

- ▶ Het investeren in forensische en toxicologische analysecapaciteit wordt steeds belangrijker gezien de innovatie in de productie van en handel in alle drugs, het groeiende belang van zeer krachtige synthetische stoffen en de introductie van nieuwe psychoactieve stoffen en chemische precursoren. De algehele capaciteit is echter beperkt, wat de ontwikkeling van doeltreffende beleidslijnen en acties kan belemmeren. Zowel op Europees als op lidstaatniveau zijn investeringen nodig.

- ▶ Om de link met andere belangrijke gezondheidsbedreigingen en de veiligheid, zoals mensenhandel en terrorisme, aan te pakken, moeten de partnerschappen tussen de verschillende actoren worden versterkt om doeltreffende acties op het gebied van preventie, bescherming van slachtoffers en de vervolging van daders te intensiveren.

- ▶ Op mondiaal niveau optreden via samenwerking met internationale organisaties en derde landen is essentieel bij de aanpak van een gemonialiseerde drugsmarkt. Inzicht in de ontwikkelingen op het gebied van de productie van drugs, de handel in drugs en het gebruik van drugs in niet-EU-landen wordt steeds belangrijker om doeltreffender te kunnen inspelen op de drugsmarkt in Europa. Het is van essentieel belang om samen te werken met de buurlanden van de EU of de landen die op de belangrijkste handelsroutes naar de EU liggen.

De paraatheid vergroten via een toekomstgerichte aanpak

Een toekomstgerichte aanpak kan een impuls geven aan de paraatheid om te reageren op mogelijke toekomstige uitdagingen, en zo bijdragen tot het creëren van institutionele veerkracht en het bevorderen van een slagvaardigere beleidsaanpak. Voorbeelden van gebieden die in het verslag worden genoemd en waar al een impact op de drugsmarkt zichtbaar is, maar waarbij ook kan worden voorspeld dat de toekomstige implicaties nog ingrijpender zullen zijn, omvatten:

► **Globalisering en ontwikkelingen in de infrastructuur ter ondersteuning van de handel,**

die nieuwe mogelijkheden bieden voor activiteiten van criminele organisaties, zoals het Chinese Belt- and-Road initiatief (Nieuwe Zijderoute); ontwikkelingen op het gebied van cryptocurrencies en geanonimiseerde betalingssystemen, en ontwikkelingen die waarschijnlijk van invloed zullen zijn op de laatste fasen van drugsdistributiemodellen, zoals het gebruik van dronetechnologie en de uitbreiding van meer geanonimiseerde "ophaal- en leverbnetwerken".

► **Digitaal toegankelijke drugsmarkten en cybercriminaliteit** die gebruikmaken van ontwikkelingen zoals digitalisering en automatisering op het gebied van

intermodaal vervoer (containerisering) en postpakkettechnologie; het darknet, het open internet en het gebruik van socialemediatoepassingen; het gebruik van versleuteling, geanonimiseerde of semi-geanonimiseerde netwerken en e-valuta. Deze vormen nieuwe risico's op het gebied van cybercriminaliteit, maar bieden ook mogelijkheden voor regulering en wetshandhaving, zoals de ontwikkeling van artificiële intelligentiesystemen.

► **Gevolgen van conflicten, sociale instabiliteit en klimaatverandering.**

Conflicten en sociale instabiliteit hebben een sterk aantrekkende werking voor betrokkenheid van de drugsmarkt, zowel in de EU als daarbuiten. Degenen die getroffen worden door conflicten en sociale instabiliteit, worden kwetsbaarder voor werving of uitbuiting door criminele organisaties die betrokken zijn bij de drugshandel. De inkomsten uit de illegale handel dragen verder bij aan de instabiliteit doordat ze het bestuur ondermijnen, en er ontstaan allianties tussen criminele organisaties die betrokken zijn bij de drugshandel en andere groepen die een bedreiging vormen voor de veiligheid. Klimaatverandering zal deze druk steeds verder opvoeren, maar kan ook leiden tot een verschuiving in de plaatsen waar drugsproductie mogelijk is.



Download het volledige verslag:
emcdda.europa.eu/2019/drug-markets

Luxemburg: Publicatiebureau van de Europese Unie

© Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving, 2020
© Europol, 2020

Reproductie met bronvermelding is toegestaan. Voor gebruik of reproductie van foto's of ander materiaal waarvan het auteursrecht niet bij het EWDD of Europol berust, moet rechtstreeks toestemming aan de rechthebbenden worden gevraagd.



Bureau voor publicaties
van de Europese Unie